

Ime modula 4

Motivacija kmetov, študentov in drugih prebivalcev podeželja

UVOD

Da bi izboljšali svoje preživetje in prispevali k ciljem trajnostnega razvoja, morajo kmetje in prebivalci podeželja postati vse bolj inovativni in produktivni. Večnamensko kmetijstvo, kombinacija proizvodno usmerjenega kmetijstva (npr. hrana, krma, vlakna, bio-goriva) in nekmetijskih poslovnih dejavnosti (npr. turizem na kmetijah, prodaja/gostinstvo na kmetiji, socialno/oskrbno kmetijstvo ter upravljanje narave in krajine itd.) na ravni kmetije, je ena od uspešnih strategij, ki lahko prispeva tako k produktivnosti kot tudi k trajnosti kmetij ter razvoju in vitalnosti podeželja.

PREGLED

Ta modul podrobno opisuje motivacijo kmetov, študentov in drugih prebivalcev podeželja za večnamensko kmetijstvo kot priložnost za ustvarjanje različnih virov dohodka, prispevanje k okoljski trajnosti in družbeni odgovornosti, zavestno povezano z razvojem in vitalnostjo podeželja.

UČNI CILJI

Znanje

Učenec bo znal:

- Prepoznati oblike motivacije za dejavnosti večnamenskega kmetijstva
- Opredeliti vire kmetij in priložnosti na podeželju
- Prepoznati in opisati pomen vseživljenjskega učenja in kompetenc na področju digitalne tehnologije, zelenih praks in podjetništva za podporo večnamenskim kmetijskim dejavnostim

Spretnosti

Učenec bo sposoben:

- Opredeliti dejavnike, ki spodbujajo večnamenske kmetijske dejavnosti ter prikazati vlogo kmetij in podeželskih virov
- Izmeriti koristi vseživljenjskega učenja v večnamenskem kmetijstvu
- Pridobiti poglobljene kompetence na področju digitalnih tehnologij, zelenih praks in podjetništva, ki lahko prispevajo k uspešnosti poslovanja v večnamenskem kmetijstvu

Odnos

Učenec bo zmožen:

- Prepoznati motivacijske dejavnike za večnamenske kmetijske dejavnosti, ki temeljijo na kmetijskih in podeželskih virih
- Vrednotiti vlogo vseživljenjskega učenja pri zagonu večnamenskih kmetijskih dejavnosti
- Zagovarjati potrebo po vseživljenjskem učenju digitalnih, zelenih in podjetniških kompetenc

Okrajšave/akronimi

GSM	Model kariernega svetovanja (Guidance Service Model)
GSP	Karierni svetovalec (Guidance Service Provider)
MA	Večnamensko kmetijstvo (Multifunctional Agriculture)
OECD	Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development)
IES	Informacijsko izmenjevalno mesto (Information Exchanging Spot)

KAZALO

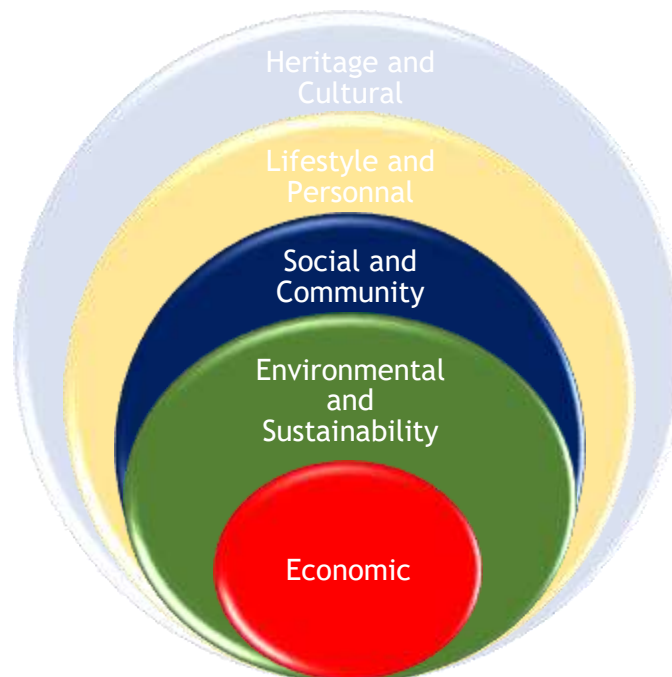
1	Oblike motivacije v večnamenskem kmetijstvu	4
1.1	Uvod	4
1.2.	Ključne oblike motivacije	5
2.	Kmetijski in podeželski viri	6
2.1.	Uvod	6
2.2.	Kako lahko kmetijska in podeželska sredstva spodbudijo večnamensko kmetijstvo	6
3.	Motivacija za vseživljenjsko učenje v večnamenskem kmetijstvu.....	8
3.1.	Uvod	8
3.2.	Ključni motivi za vključevanje v vseživljenjsko učenje v okviru večnamenskega kmetijstva	9
3.3.	Strategije za vseživljenjsko učenje v večnamenskem kmetijstvu	10
4.	Motivacija za digitalne in zelene kompetence v večnamenskem kmetijstvu.....	12
4.1.	Uvod	12
4.2.	Ključni motivi za digitalne in zelene kompetence v večnamenskem kmetijstvu	13
4.3.	Priznavanje digitalnih in zelenih kompetenc v večnamenskem kmetijstvu	14
5.	Motivacija za podjetniške kompetence v večnamenskem kmetijstvu	15
5.1.	Uvod	15
5.2.	Ključni motivatorji za razvijanje podjetniških kompetenc	15
5.3.	Podjetniške kompetence v večnamenskem kmetijstvu.....	16
6.	Reference/Povezave	19
7.	Zaključek.....	20

1 Oblike motivacije v večnamenskem kmetijstvu

1.1 Uvod

"Kmetijstvo je naše najpametnejše prizadevanje, saj bo na koncu prispevalo k resnični blaginji, dobri morali in sreči" ~Thomas Jefferson

Motivi za vključitev v večnamensko kmetijstvo so lahko raznoliki in vsestranski, vključno z ekonomskimi, okoljskimi, socialnimi, kulturnimi itd. Različne oblike motivacije za večnamensko kmetijstvo so odvisne od posebnih ciljev in namenov kmetov, podeželskih skupnosti in vključenih zainteresiranih strani. Poleg tega imajo lahko kmetje, podeželske skupnosti in zainteresirane strani primarne in sekundarne motivacije za vključevanje v dejavnosti večnamenskega kmetijstva. Zato je treba razumeti gonilne dejavnike večnamenskega kmetijstva. (Ref. 1,2,3).



Slika 1. Oblike motivacije, ki vplivajo na dejavnosti večnamenskega kmetijstva.

Prevod elementov miselnega vzorca (od zgoraj navzdol):

- Dediščina in kultura
- Življenjski slog in osebje
- Socialnost in skupnost
- Okolje in trajnost
- Gospodarstvo

1.2. Ključne oblike motivacije

- **Ekonomska motivacija**
Eden od glavnih motivov za večnamensko kmetijstvo je možnost ustvarjanja različnih virov dohodka (Ref. 1). Kmetje se lahko ukvarjajo z raznimi kmetijskimi dejavnostmi, da bi zmanjšali finančna tveganja in povečali skupni dohodek, kot so proizvodnja izdelkov z dodano vrednostjo, npr. siri ali marmelade, odzivanje na povpraševanje trga po ekoloških izdelkih lokalnega izvora ter spodbujanje in rekreacijskih dejavnosti, kot so ogledi kmetij in kampiranje.
- **Okoljska in trajnostna motivacija**
Številne kmete spodbuja zavezanost k odgovorni rabi zemljišč in trajnosti. Motivacija za uvajanje zelenih praks, kot so ekološko kmetovanje in agro-ekološki pristopi. Ohranjanje tal in biotske raznovrstnosti za zaščito naravnih virov in prilagajanje na učinke podnebnih sprememb. (Ref. 4).
- **Družbena motivacija in motivacija skupnosti**
Večnamensko kmetijstvo lahko spodbuja razvoj skupnosti s spodbujanjem socialnih povezav, ustvarjanjem delovnih mest, izobraževalnih platform za poučevanje trajnostnih praks, zdravja in dobrega počutja ter okoljske ozaveščenosti. (Ref. 4).
- **Življenjski slog in osebna motivacija**
Globoka ljubezen do kmetovanja in kmetijstva posameznike pogosto motivira, da se ukvarjajo z večnamenskim kmetovanjem in združujejo delo z osebnimi interesi. Večnamensko kmetovanje lahko zagotavlja večjo prilagodljivost in boljše ravnovesje med delom in zasebnim življenjem ter omogoča življenjski slog, ki je skladen z osebnimi vrednotami. Podjetnikom omogoča diverzifikacijo poslovanja in raziskovanje novih priložnosti (Ref. 2).
- **Dediščina in kulturna motivacija**
Kmetje so lahko motivirani za ohranjanje nekaterih tradicionalnih kmetijskih praks in dediščine (Ref. 2) da bi spodbujali kulturne tradicije (Ref. 4).

ŠTUDIJE PRIMEROV:

Primer 1. Dejavniki in motivi diverzifikacije kmetij na Severnem Irskem so pokazali, da je glavni motiv za diverzifikacijo na ravni kmetije ustvarjanje dodatnega dohodka. (Ref.1).

Primer 2. Na Tajskem je glavni motivacijski dejavnik za večnamensko kmetovanje to, da so lahko delali od doma (Ref. 2).

Primer 3. Na Nizozemskem je gospodarski učinek večnamenskega kmetijstva pokazal, da je zaposlenost (ustvarjanje delovnih mest) na enoto proizvodnje visoka, zlasti v primerjavi s stopnjo zaposlenosti/proizvodnje v konvencionalnem kmetijstvu. (Ref. 3).

2. Kmetijski in podeželski viri

2.1. Uvod

"Življenje na podeželju te izpostavi številnim čudovitim stvarim - naravnemu svetu, posebni strukturi malih mest in vznemirljivo izkušnjo odprtega prostora" ~Susan Orlean



Slika 2. Kmetija skupnosti Cloughjordan, Irska. © Eoin Campbell

Kmetijski in podeželski viri so pomembni dejavniki, ki lahko spodbudijo in podprejo večnamensko kmetijstvo. Ti viri zajemajo fizične, naravne in človeške dobrine, ki jih je na podeželju veliko in ki zagotavljajo sredstva za diverzifikacijo kmetijskih dejavnosti in ustvarjajo več virov dohodka. Slikovitost in estetska privlačnost podeželskih krajin lahko spodbudita razvoj večnamensko usmerjenih dejavnosti (Ref. 4). Tako lahko večnamensko kmetijstvo spodbuja priložnosti za blaginjo in vitalnost podeželja ter podpira generacijsko prenovo podeželja. Nekateri avtorji so predlagali, kako lahko večnamensko kmetijstvo prispeva k obnovi in razvoju podeželja (Ref. 5,6).

2.2. Kako lahko kmetijska in podeželska sredstva spodbudijo večnamensko kmetijstvo

Obstajajo številni kmetijski in podeželski viri, ki lahko kmeta spodbudijo k vključitvi v večnamensko kmetijstvo. Različni naravni elementi, kot so zemlja, tla, voda, biotska raznovrstnost in narava, pa tudi človeški vidiki lokalne skupnosti, kulture in dediščine so lahko močni motivatorji, ki oblikujejo dejavnosti večnamenskega kmetijstva.

- **Zemeljski in talni viri**

Dostop do zemljišč igra pomembno vlogo pri spodbujanju večnamenskih kmetijskih dejavnosti. Razpoložljivost različnih vrst zemljišč in tal lahko kmete spodbudi, da se vključijo v večnamensko kmetijstvo. Različne oblike reliefa in značilnosti tal na zemljišču lahko podpirajo tako kmetijske kot nekmetijske dejavnosti.

- **Biotska raznovrstnost in naravni habitati**

Kmečka in podeželska območja pogosto gostijo dragoceno biotsko raznovrstnost in naravne habitate. Kmetje se lahko ukvarjajo z večnamenskim kmetijstvom, da bi zaščitili in izboljšali te vire ter spodbujali ohranjanje prostoživečih živali in ekološkega ravnovesja. Območja, bogata z biotsko raznovrstnostjo, so lahko privlačna za ekološki turizem, ki kmetom in lokalnim skupnostim zagotavlja dodaten vir dohodka.

- **Vodni viri**

Obilni vodni viri na podeželju, kot so reke, jezera in ribniki, lahko podpirajo večnamenske dejavnosti, vključno s kmetijskimi dejavnostmi, kot je ribogojstvo, in nekmetijskimi dejavnostmi, kot so vožnja s kajakom, kanuji in deskanje, ki lahko pritegnejo obiskovalce agroturizma.

- **Podeželske skupnosti in človeški kapital**

Robustne podeželske skupnosti zagotavljajo družbeno motivacijo za večnamensko kmetijstvo. Kmetje lahko diverzificirajo svoje dejavnosti, da okrepijo lokalne vezi in prispevajo k razvoju skupnosti. Podeželski prebivalci imajo pogosto dragocene spretnosti in tradicionalno znanje, povezano z različnimi kmetijskimi praksami, kar jih lahko motivira za vključitev v večnamensko kmetijstvo.

- **Kulturni viri in dediščina**

Podeželska območja so pogosto bogata s kulturno dediščino. Večnamenske kmetijske dejavnosti, kot je gojenje tradicionalnih pridelkov ali tradicionalne obrti, lahko pomagajo ohranjati in spodbujati lokalno kulturo in tradicijo.

- **Pokrajina in estetika**

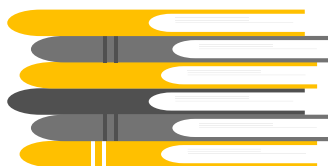
Slikovitost podeželskih pokrajin lahko spodbudi razvoj turizma na kmetijah. Estetska privlačnost podeželja privablja obiskovalce, ki iščejo naravno lepoto in mir. Slikovite lokacije na podeželju lahko služijo kot prizorišča za fotografske, umetniške in kulturne dogodke, kar zagotavlja dodatne vire dohodka.

ŠTUDIJA PRIMERA:

Kmetija Brookfield na Irskem je umeščena v čudovito pokrajino Tipperaryja, ki se spušča do obale jezera Lough Derg. Kmetija izvaja večnamensko usmerjene dejavnosti, vključno z živinorejo in poljedelstvom, čebelarstvom, trgovino na kmetiji, turizmom na kmetiji, ogledi kmetije, upravljanjem narave in krajine. Lepota krajine in dejavnosti na kmetiji privablja turiste. Lahko si ogledate kratek video "[Brookfield Farm visit us in Irelands Hidden Heartlands](#)" (Ref. 4).

3. Motivacija za vseživljenjsko učenje v večnamenskem kmetijstvu

3.1. Uvod



“Nenehno učenje je minimalni pogoj za uspeh na katerem koli področju.”

~Brian Tracy

Vseživljenjsko učenje je sestavni del večnamenskega kmetijstva, saj posameznikom omogoča, da sprejmejo kompleksnost in raznolikost teh sistemov, se odzivajo na spreminjajoče se okoliščine ter prispevajo k trajnostnim, odpornim in uspešnim podeželskim skupnostim. Posameznikom omogoča, da se prilagodijo in uspevajo ob spreminjajočih se zahtevah večnamenskih kmetijskih okolij ter hkrati prispevajo k blaginji podeželskih skupnosti in okolja. Kmetija Cloughjordan, pionirski živi laboratorij na Irskem, je pionirski primer delovnega prostora za skupno učenje, v katerem posamezniki pridobivajo vpogled v večnamensko kmetijstvo. (Ref. 7,8).



Slika 3. Mešani (spletni in osebni) učni dogodek o večnamenskem kmetijstvu na kmetiji Cloughjordan, Irska © Matteo Metta

3.2. Ključni motivi za vključevanje v vseživljenjsko učenje v okviru večnamenskega kmetijstva

V dinamičnem okolju večnamenskega kmetijstva se lahko posameznike spodbuja k vseživljenjskemu učenju, ki jih motivira, da ostanejo inovativni in na tekočem s sodobnimi kmetijskimi praksami. V tem razdelku so obravnavani različni dejavniki, ki lahko posameznike na področju kmetijstva spodbudijo k nenehnemu učenju.

- **Inovacije in prilagoditve**
Vseživljenjsko učenje je bistvenega pomena za sledenje inovacijam in prilagajanje spreminjajočim se okoliščinam večnamenskih kmetijskih dejavnosti.
- **Diverzifikacija in ustvarjanje dohodka**
Vseživljenjsko učenje pomaga kmetom prepoznati nove priložnosti in učinkovito upravljati različne dejavnosti, kot so turizem na kmetijah, izdelki z dodano vrednostjo in neposredna prodaja potrošnikom.
- **Povpraševanje na trgu**
Odzivanje na želje potrošnikov po lokalnih in ekološko pridelanih proizvodih zahteva nenehno učenje, da bi izpolnili zahteve trga in ohranili konkurenčno prednost.
- **Trajnostne prakse**
Kmetje si prizadevajo za izvajanje okolju prijaznih praks, zmanjšanje kemičnih vnosov in spodbujanje biotske raznovrstnosti, kar zahteva stalno izobraževanje in prilagajanje.
- **Tehnološki napredek**
Obveščanje o najnovejših digitalnih tehnologijah in orodjih za natančno kmetovanje za izboljšanje upravljanja kmetij in optimizacijo virov.
- **Izboljšana učinkovitost**
Izobraževanje in usposabljanje lahko z optimizacijo uporabe virov, zmanjšanjem količine odpadkov in povečanjem produktivnosti prispevata k učinkovitejšemu kmetovanju.
- **Zmanjševanje tveganja**
S spoznavanjem novih tehnik za obvladovanje škodljivcev in bolezni ter uvajanjem odpornih kmetijskih praks lahko zmanjšamo tveganja, povezana z rastlinsko in živinorejsko proizvodnjo.
- **Skladnost in certificiranje**
Vseživljenjsko učenje je potrebno za zagotavljanje skladnosti s posebnimi okoljskimi in kmetijskimi certifikati ali upoštevanje predpisov.
- **Osebna izpolnitev**
Za mnoge kmete je učenje osebno zadovoljstvo. Omogoča jim, da nenehno širijo svoje znanje in spretnosti, kar prispeva k občutku uspešnosti in dobrega počutja.
- **Razvoj skupnosti**

Vseživljenjsko učenje povečuje sposobnost kmeta, da prispeva k razvoju lokalne skupnosti z ustvarjanjem delovnih mest, spodbujanjem turizma na kmetijah in podpiranjem lokalnega gospodarstva.

3.3. Strategije za vseživljenjsko učenje v večnamenskem kmetijstvu

Za učinkovito sodelovanje v večnamenskem kmetijstvu morajo posamezniki nenehno posodabljati svoje znanje in izkušnje. Strategije za vseživljenjsko učenje v večnamenskem kmetijstvu so bistvenega pomena, da se posamezniki opremijo s kompetencami, potrebnimi za odličnost v večnamensko usmerjenem kmetijstvu. Učinkovite strategije za vseživljenjsko učenje vključujejo:

- **Izobraževalne programe**
Udeležba v formalnih izobraževalnih programih, kot so delavnice, seminarji in tečaji, je namenjena pridobivanju novega znanja in spretnosti, povezanih z večnamenskim kmetijstvom.
- **Spletne tečaje in E-izobraževanja**
Uporaba spletnih platform in virov e-izobraževanja za dostop do tečajev in gradiv, povezanih z večnamenskim kmetijstvom. (Ref. 9).
- **Obiske kmetij in terenske izlete**
Organizacija in udeležba na terenskih ogledih uspešnih večnamenskih kmetij in učenje od izkušenih izvajalcev (Ref. 4,8).
- **Demonstracije na kmetijah**
Udeležite se predstavitev na kmetijah, kjer strokovnjaki predstavijo večnamenske prakse in svetujejo pri njihovem izvajanju. (Ref. 4,8).
- **Sodelovanje in mreženje**
Sodelovanje in mreženje s kolegi kmeti, strokovnjaki in kmetijskimi organizacijami za izmenjavo znanja in izkušenj, spodbuja kulturo učenja in inovacij.
- **Mentorstvo in vajeništvo**
Mentorstvo izkušenih kmetov ali kmetijskih strokovnjakov s strokovnim znanjem na področju večnamenskega kmetijstva zagotavlja osebno svetovanje in podporo (Ref. 4,8).
- **Branje in raziskovanje**
Informiranje z branjem kmetijske literature, raziskovalnih člankov in knjig, povezanih z večnamenskim kmetijstvom.
- **Lokalne službe za razširjanje kmetijstva**
Lokalne kmetijske svetovalne službe, ki jih zagotavljajo vladne agencije ali kmetijske univerze, ponujajo informacije, usposabljanje in podporo, prilagojene posameznim regijam.
- **Vstop v kmetijska združenja**

Članstvo v kmetijskih združenjih in organizacijah, ki se ukvarjajo z večnamenskim kmetijstvom.

- **Učenje v skupnosti in skupine za vzajemno učenje**
Sodelovanje z lokalno skupnostjo pri vzpostavljanju pobud za učenje v skupnosti. Te lahko vključujejo delavnice, izobraževalne dogodke in programe za izmenjavo virov (Ref. 8). Članstvo v skupinah za vzajemno učenje, v katerih kmetje razpravljajo o izzivih, izmenjujejo izkušnje in se učijo drug od drugega. (Ref.7).

ŠTUDIJA PRIMERA:

Na hibridni učni delavnici [Diversify Diversification¹](#) (spletni in osebni obisk udeležencev) je bila obravnavana diverzifikacija kmetij (večnamensko kmetijstvo) na irskem podeželju. Delavnica se je osredotočila na sodelovalno učenje z namenom izboljšanja razumevanja diverzifikacije kmetij/večnamenskega kmetijstva za ustvarjanje dohodka, ohranjanje biotske raznovrstnosti, prilagajanje podnebnim spremembam in njihovo blažitev ter oživljanje podeželja. (Ref. 10).

¹ https://www.arc2020.eu/wp-content/uploads/2022/05/Rural-Ireland-on-Move_Diversify-Diversification_Webinar-Report_28042022_OM.pdf

4. Motivacija za digitalne in zelene kompetence v večnamenskem kmetijstvu

4.1. Uvod

“Nikoli ne spremenite stvari tako, da se borite z obstoječo stvarnostjo. Če želite nekaj spremeniti, zgradite nov model, zaradi katerega bo obstoječi model zastarel.”

~Buckminster Fuller

Digitalne in zelene kompetence so v kmetijstvu vse pomembnejše zaradi okoljskih izzivov, kot so podnebne spremembe, izčrpavanje virov in izguba biotske raznovrstnosti. Motivacija za digitalne in zelene kompetence v večnamenskem kmetijstvu lahko prispeva k učinkovitosti, donosnosti in trajnosti. Skupnost Cloughjordan, prva irska ekološka vas, spodbuja zelene kompetence na svoji večnamenski kmetiji, kar prispeva k bolj trajnostnemu in ekološko odgovornemu kmetijskemu sektorju (Ref. 8).



Slika 4. Ogljično kmetovanje na kmetiji skupnosti Cloughjordan ©Jess Schoening

4.2. Ključni motivi za digitalne in zelene kompetence v večnamenskem kmetijstvu

Na področju večnamenskega kmetijstva je povezovanje digitalnih in zelenih kompetenc vse pomembnejše. V nadaljevanju si bomo ogledali nekatere temeljne motivacijske dejavnike, ki spodbujajo uvajanje teh kompetenc in prepoznali njihov transformativni vpliv na prakse večnamenskega kmetijstva.

- **Ekonomska upravičenost**
Digitalna orodja in zelene prakse lahko vodijo k učinkovitejši rabi virov in zmanjšanju proizvodnih stroškov. S prevzemom digitalnih in zelenih kompetenc lahko kmetje povečajo te vire dohodka.
- **Upravljanje okolja**
Kmetje, ki so okoljsko odgovorni, prevzemajo digitalne in zelene kompetence, da bi zmanjšali svoj ekološki odtis in zaščitili naravne vire. Zelene prakse, kot je ekološko kmetovanje, spodbujajo biotsko raznovrstnost in prispevajo k zdravju ekosistemov (Ref. 8).
- **Potrošniški in tržni trendi**
Potrošniki postajajo vse bolj okoljsko ozaveščeni in so pripravljeni plačati višjo ceno za izdelke, proizvedene z uporabo zelenih praks. Digitalne in zelene kompetence lahko kmetom zagotovijo konkurenčno prednost na trgu in jim omogočijo, da izstopajo v preobremenjeni panogi.
- **Okoljski predpisi in pobude**
Kmetje zdaj uvajajo zelene prakse zaradi zakonskih zahtev in spodbud, ki jih zagotavljajo vladni programi ali certifikacijski organi.
- **Sodelovanje s skupnostjo in zainteresiranimi stranmi**
Kmetje lahko prevzamejo zelene in digitalne kompetence, da bi izpolnili pričakovanja lokalne skupnosti ali drugih deležnikov, kot so potrošniki in sosedje.
- **Etični dejavniki**
Kmete motivirajo etični vidiki, saj za izvajanje odgovornega in etičnega kmetovanja uporabljajo digitalne in zelene kompetence.

4.3. Priznavanje digitalnih in zelenih kompetenc v večnamenskem kmetijstvu

Digitalne kompetence: uporaba digitalnih platform za povezovanje z deležniki, strankami in partnerji v različnih kmetijskih dejavnostih, kar omogoča lažje sodelovanje in izmenjavo informacij (Ref 11, 14). Na primer orodja za precizno kmetijstvo, kot so droni, satelitski posnetki, robotika in daljinski senzorji za zbiranje in analizo podatkov za optimizacijo dodeljevanja virov, izboljšanje produktivnosti in zagotavljanje trajnosti v večnamenskih kmetijskih dejavnostih (Ref. 12,13). Prav tako kompetence digitalnega trženja in e-poslovanja za promocijo in spletno prodajo večnamenskih kmetijskih proizvodov in storitev, s čimer bi dosegli širšo bazo strank.

Zelene kompetence: izvajanje regenerativnih kmetijskih praks, kot so ustvarjanje habitatov za divje živali, upravljanje avtohtonega rastlinstva in živih mej ter spodbujanje opravevalcem prijaznih praks, ohranjanje biotske raznovrstnosti in trajnosti ekosistemov. Prav tako agro-ekološke prakse, kot je ekološko kmetovanje, zagotavljajo proizvode brez kemikalij, s čimer se izpolnjuje vse večje povpraševanje po ekoloških in trajnostnih dobrinah in storitvah v večnamenskih kmetijskih podjetjih (Ref. 8).

ŠTUDIJE PRIMEROV:

Primer 1. *Ustvarjanje zelene kulture - ekološka vas Cloughjordan* je skupnostna kmetija na Irskem, ki izkazuje zelene kompetence na področju večnamenskega kmetijstva (Ref. 8).

Primer 2. *Digitalizacija socialnega kmetovanja v Italiji - Raccolti di Comunità (Community Harvests)* - umbrijsko socialno kmetijstvo je ustvarilo spletno stran in aplikacijo za promocijo in prodajo svojih proizvodov in storitev socialnega kmetovanja (Ref. 11).

5. Motivacija za podjetniške kompetence v večnamenskem kmetijstvu

5.1. Uvod



“Podjetnik vedno išče spremembo, se nanjo odziva in jo izkoristi kot priložnost.”

~Peter Drucker

Motivacija za podjetniške kompetence v večnamenskem kmetijstvu izhaja iz želje ustvariti in voditi uspešno in raznoliko kmetijsko podjetje. Spodbuja jo predvsem kombinacija gospodarskih, okoljskih in osebnih dejavnikov. Razvoj podjetniških kompetenc kmetom omogoča, da ustvarijo edinstveno ponudbo z dodano vrednostjo, s katero se njihova kmetija razlikuje od konkurence. Podjetniške kompetence v večnamenskem kmetijstvu vključujejo inovativno razmišljanje, sprejemanje premišljenih tveganj in ustvarjanje vrednosti. Motivacija za podjetniške kompetence lahko omogoči večjo produktivnost in prispeva k dolgoročni trajnosti večnamenske kmetije in podeželskega gospodarstva. Za večnamensko kmetijstvo je zaželena sprememba vzorca v kmetijskih izobraževalnih ustanovah kot nosilcih razvoja podjetniških kompetenc. (Ref. 15,16).

5.2. Ključni motivatorji za razvijanje podjetniških kompetenc

Podjetniške kompetence so lahko prednost na različnih področjih, tudi v kmetijstvu. V nadaljevanju si bomo ogledali nekaj glavnih motivatorjev, ki posameznike in skupnosti spodbujajo k razvijanju podjetniških kompetenc ter poudarili preobrazbeno vlogo teh spretnosti pri spodbujanju inovacij, odpornosti ter trajnostne in gospodarske rasti v večnamenskih kmetijskih okoljih.

- Ekonomske priložnosti**
 Večnamensko kmetijstvo ponuja možnosti za več virov dohodka. Podjetniške kompetence omogočajo kmetom, da prepoznajo poslovne inovacije in jih izkoristijo za generiranje več virov dohodka. Podjetniške spretnosti so potrebne za izpolnjevanje želja potrošnikov in dostop do vrhunskih trgov.

- **Inovativnost in ustvarjalnost**
Razvoj podjetniških kompetenc kmetom omogoča, da ustvarijo edinstveno ponudbo z dodano vrednostjo s katero se njihova kmetija razlikuje od konkurence. To lahko vključuje ekskluzivna turistična doživetja na kmetijah, posebne proizvode ali prilagojene storitve.
- **Trajnost in okoljska odgovornost**
Podjetne kmete pogosto motivira želja, da bi v svoje večnamenske kmetije vključili trajnostne prakse. Razvijanje podjetniških kompetenc kmetom omogoča, da s spodbujanjem trajnostnih kmetijskih praks, kot so ekološko kmetovanje in agro-ekološki pristopi, zmanjšajo vpliv svojih dejavnosti na okolje.
- **Odpornost in upravljanje tveganj**
Motivacija za podjetniške kompetence temelji na potrebi po obvladovanju tveganj, kot so tržna nihanja in ekstremni vremenski dogodki. Raznoliki tokovi dohodka iz večnamenskih kmetijskih dejavnosti lahko povečajo finančno odpornost.

5.3. Podjetniške kompetence v večnamenskem kmetijstvu

Podjetniške kompetence v večnamenskem kmetijstvu zajemajo široko paleto spretnosti in lastnosti, ki odražajo večplastno naravo tega področja. Za uspeh morajo biti posamezniki prilagodljivi, inovativni, usmerjeni v skupnost in zavezani trajno hkrati pa morajo imeti tudi dobro poslovno sposobnost in spretnosti finančnega upravljanja. Te sposobnosti omogočajo podjetnikom, ki se ukvarjajo z večnamenskim kmetijstvom, da obvladajo izzive, izkoristijo priložnosti ter ustvarijo uspešno in trajnostno podjetje na področju večnamenskega kmetijstva. Teagasc, irska nacionalna agencija za hrano in razvoj podeželja, spodbuja podjetniške kompetence v večnamenskem kmetijstvu (Ref. 17,18).

Za uspeh v tem raznolikem in dinamičnem sektorju morajo podjetniki imeti naslednje kompetence:

Inovativnost in ustvarjalnost

- Sposobnost inovacij in ustvarjanja novih izdelkov ali storitev, kot so izdelki z dodano vrednostjo ali edinstvena agroturistična doživetja.
- Sposobnost prepoznavanja in reševanja izzivov, prilagajanja spreminjajočim se okoliščinam in iskanja ustvarjalnih rešitev.

Poslovno vodenje in analiza trga

- Sposobnost zastavljanja jasnih ciljev, razvijanja dolgoročnih strategij in sprejemanja premišljenih odločitev za rast in trajnost kmetije.
- Sposobnost ocenjevanja konkurenčnega okolja in prepoznavanja priložnosti za izstopanje.
- Biti obveščen o novih tržnih trendih, željah potrošnikov in inovacijah v panogi.

Znanje o blagovni znamki, digitalne in tehnološke spretnosti

- Sposobnost vzpostavitve in promocije blagovne znamke z močno identiteto, ki odraža vrednote kmetije in njeno edinstveno ponudbo.
- Spretnosti pri uporabi digitalnih orodij za trženje, analizo podatkov in komunikacijo.
- Poznavanje uporabe tehnologije za precizno kmetovanje in upravljanje kmetije.

Vključevanje skupnosti

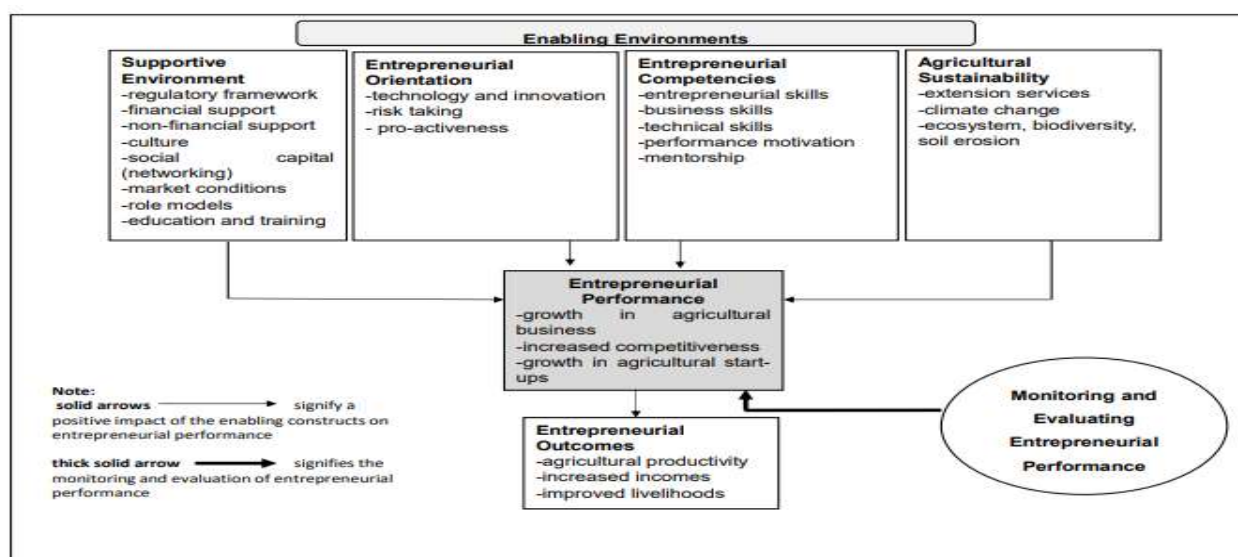
- Spodbujanje pozitivnih odnosov z lokalno skupnostjo, strankami in partnerji.
- Sposobnost vzpostavljanja odnosov znotraj skupnosti skozi izobraževalne programe, turistične dejavnosti na kmetiji in prireditve.

Komunikacija in mreženje

- Dobre komunikacijske sposobnosti za posredovanje vrednot, ponudbe in ciljev kmetije.

ŠTUDIJA PRIMERA:

Večnamensko kmetijstvo v Iranu: model za razvoj podjetništva v kmetijskem sektorju.



Slika 5. Konceptualni model kmetijsko-podjetniškega razvoja (Kavari, 2016)

Prevod elementov zgornjega miselnega vzorca:

Spodbudno okolje

Podporno okolje (ang. Supportive Environment)

- regulativni okvir
- finančna podpora
- kultura
- socialni kapital (mreženje)
- tržni pogoji
- vzorniki
- izobraževanje in usposabljanje

Podjetniška usmerjenost (ang. Entrepreneurial Orientation)

- tehnologija in inovacije
- prevzemanje tveganja
- proaktivnost

Podjetniške kompetence (ang. Entrepreneurial competencies)

- podjetniške spretnosti
- poslovne veščine
- tehnične spretnosti
- motivacija za uspešnost
- mentorstvo

Trajnost v kmetijstvu (ang. Agricultural Sustainability)

- storitve razširjanja
- podnebne spremembe
- ekosistem, biotska raznovrstnost, erozija tal

Podjetniška uspešnost (ang. Entrepreneurial Performance)

- rast kmetijske dejavnosti
- večja konkurenčnost
- rast števila zagonskih kmetijskih podjetij

Podjetniški izidi (ang. Entrepreneurial Outcomes)

- kmetijska produktivnost
- povečanje dohodkov
- izboljšano preživetje --> Spremljanje in ocenjevanje uspešnosti podjetništva

Opomba:

- **Polne puščice** pomenijo pozitiven vpliv podpornih elementov na podjetniško uspešnost
- **Debela polna puščica** označuje spremljanje in vrednotenje podjetniške uspešnosti

6. Reference/Povezave

- Ref.1 Jack, C., Adenuga, A. H., Ashfield, A., & Mullan, C. (2021). Razumevanje gonilnih sil in motivov za diverzifikacijo kmetijskih gospodarstev: Dokazi iz Severne Irske z uporabo pristopa mešanih metod. *Mednarodni časopis za podjetništvo in inovativnost (The International Journal of Entrepreneurship and Innovation)*. 22(3), 161-176.
- Ref.2 Jansuwan, P., & Zander, K.K. (2022). Večnamensko kmetovanje kot uspešna pot za naslednjo generacijo tajske kmetov. *PLoS ONE* 17(4): e0267351. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0267351>
- Ref.3 Heringa, P.W., van der Heide, C.M., & Heijman, W.J.M. (2013). Gospodarski učinek večnamenskega kmetijstva v nizozemskih regijah: Model input-output. *NJAS: Wageningen Journal of Life Sciences*, 64-65(1), 59-66, DOI: [10.1016/j.njas.2013.03.002](https://doi.org/10.1016/j.njas.2013.03.002)
- Ref.4 Kmetija Brookfield nas obišče v skritih srčnih deležah na Irskem. <https://youtu.be/BaEgX7PhKok>
- Ref.5 Sivini, S., Vitale, A. (2023) Večnamensko in agroekološko kmetijstvo kot poti generacijske prenovne na italijanskem podeželju. *Trajnost*, 15, 5990. [Sustainability | Free Full-Text | Multifunctional and Agroecological Agriculture as Pathways of Generational Renewal in Italian Rural Areas \(mdpi.com\)](https://www.mdpi.com/2077-0472/15/11/5990)
- Ref.6 Arru, B., Furesi, R., Madau, F.A., & Pietro Pulina (2021). Ekonomska uspešnost kmečkega turizma: analiza kmetij na območju z omejenimi možnostmi v Italiji. *Ekonomika kmetijstva in živilstva*, 9 (27). <https://doi.org/10.1186/s40100-021-00199-z>
- Ref.7 Podjetniški center WeCreate, Irish Living Lab [WeCreate Enterprise Centre | Irish \(IE\) Living Lab - YouTube](https://www.youtube.com/watch?v=...)
- Ref.8 Ustvarjanje kulture trajnostnega razvoja - zgodbe o prvem irskem eko naselju [Creating a Culture of Sustainability - Tales of Ireland Present Ep 2 \(youtube.com\)](https://www.youtube.com/watch?v=...)
- Ref.9. Diverzifikacija kmetij. [Diversification - Teagasc | Agriculture and Food Development Authority](https://www.teagasc.ie/rural-economy/rural-development/diversification/)
- Ref.10 Irsko podeželje v gibanju: Poročilo spletnega seminarja o diverzifikaciji, 2022. <https://www.thevillage.ie/wp-content/uploads/2022/03/Rural-Ireland-on-Move-Just-Transition-Webinar-Report-April-2022.pdf>
- Ref.11 Blagovna znamka Community Harvests, umbrijsko socialno kmetijstvo <https://raccoltidicomunita.it/il-brand>
- Ref.12 Matteo, M., (2023). Krepitev večnamenskega kmetijstva z digitalizacijo: Vpogledi iz Evrope in Japonske. *Journal of Rural Problems* 59(1), 45-52 <https://doi.org/10.7310/arfe.59.45>
- Ref.13 Agroekologija, diverzifikacija in digitalizacija na družinski kmetiji Hashimoto <https://www.arc2020.eu/rural-japan-agroecology-diversification-and-digitalisation-on-hashimoto-family-farm/>
- Ref.14 Vodnik raznolikih kmetov po družbenih medijih <https://www.teagasc.ie/media/website/rural-economy/rural-development/diversification/Diversification-Social-Media.pdf>
- Ref.15 Tohidyan, F.S., & Rezaei-Moghaddam, K. (2019) Večnamensko kmetijstvo: pristop za razvoj podjetništva v kmetijskem sektorju. *Journal of Global Entrepreneurship Research* 9(23). <https://doi.org/10.1186/s40497-019-0148-4>
- Ref.16 Kavari, U. J. (2016). Modeliranje kmetijsko-podjetniške razvojne rešitve. University of Pretoria: Ph.D. thesis. https://repository.up.ac.za/bitstream/handle/2263/57158/Kavari_Modelling_2016.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Ref.17 Informativni listi o razvoju podeželja <https://www.teagasc.ie/rural-economy/rural-development/diversification/rural-development-factsheets/>
- Ref.18 Serija spletnih seminarjev o možnostih poslovanja na kmetiji. [Farm Business Options Webinars - Teagasc | Agriculture and Food Development Authority](https://www.teagasc.ie/rural-economy/rural-development/webinars/)

7. Zaključek

Razumevanje motivacije kmetov in vzpostavljanje več večnamensko usmerjenih kmetijskih aktivnosti zagotavlja in spodbuja poslovne inovacije in podjetništvo na podeželskih območjih. Spodbujanje vseživljenjskega učenja in kompetenc povezanih z digitalnimi in zelenimi praksami med kmeti in drugimi deležniki bodo zagotavljali dobrobit živali, prehransko varnost, zdravje tal, varovanje okolja in ohranjanje biodiverzitete.